

Streszczenie rozprawy doktorskiej

mgr inż. arch. Katarzyna Jasińska

"Podziemne stacje metra jako element miejskiej przestrzeni publicznej"

Słowa kluczowe: przestrzeń podziemna; metro warszawskie; komfort; bezpieczeństwo

Podziemne stacje metra przyczyniają się do odciążenia miasta poprzez redukcję hałasu, poprawę jakości powietrza oraz zapewnienie większej efektywności użytkowania przestrzeni na powierzchni i w znaczący sposób wpływają na rozwój współczesnych metropolii. Podobnie jak w przypadku innych obiektów nieinfrastrukturalnych, lokalizowanie stacji metra pod powierzchnią ziemi budzi jednak wiele obaw związanych przede wszystkim z osobistymi doświadczeniami użytkowników. Środowisko podziemne może bowiem wywoływać lęki i niepokoje, zaburzać reakcje poznawcze i fizjologiczne oraz wpływać na poczucie bezpieczeństwa.

Głównym celem pracy było zbadanie w jakim stopniu cechy przestrzenne charakterystyczne dla podziemnych stacji metra decydują o sukcesie tych obiektów jako atrakcyjnego fragmentu miejskiej przestrzeni publicznej. Pierwszy etap prac stanowiły badania epistemologiczne skoncentrowane na rozpoznaniu problemów natury psychologiczno-fizjologicznej pojawiających się w przestrzeni podziemnej oraz identyfikacji potencjalnych czynników przestrzennych oddziałujących na doświadczenia użytkowników. Drugi etap prac objął badania własne oparte na wielowarstwowym podejściu badawczym. Wykorzystując dane zebrane w drodze analiz *space syntax* i badań terenowych 28 podziemnych stacji metra warszawskiego w połączeniu z badaniami kwestionariuszowymi przeprowadzonymi na próbie badawczej 1400 użytkowników przeanalizowano wpływ cech przestrzennych na subiektywne wskaźniki komfortu i bezpieczeństwa. Badania wykonano zarówno na płaszczyźnie architektonicznej, obejmującej strefę wejściową, strukturę funkcjonalno-przestrzenną oraz estetykę i wyposażenie wnętrz, jak na i płaszczyźnie urbanistycznej, uwzględniającej dostępność pieszą, charakter najbliższego otoczenia stacji oraz jej położenie w strukturze miasta. Zaprezentowane w pracy analizy oparto na ilościowych metodach statystycznej analizy danych.

Wyniki pracy pokazały, że poczucie komfortu i bezpieczeństwa użytkowników zależne jest nie tylko od ukształtowania architektonicznego obiektu, ale również jego położenia w tkance miejskiej. Doświadczenia użytkowników w największym stopniu

determinuje przestrzenne ukształtowanie ogólnodostępnej strefy stacji metra, dostęp do światła dziennego, obecność elementów sztuki i konstrukcja hali peronowej. Wykazano, że czynnikiem urbanistycznym o największym znaczeniu jest charakterystyka przestrzenna otoczenia stacji i związana z nią aktywność społeczna. Przeprowadzone badania dowiodły, że za sprawą pewnych działań w zakresie projektowania architektoniczno-urbanistycznego zarówno nowoprojektowane stacje jak i stacje już istniejące mogą stać się miejscem komfortowym i bezpiecznym dla użytkowników. Odpowiedni dobór rozwiązań projektowych, jak i sposób ich wkomponowania w otaczającą strukturę miasta może przyczynić się do wytworzenia nowej jakości przestrzeni miejskiej.

Katarzyna Jasnińska
22.06.2023